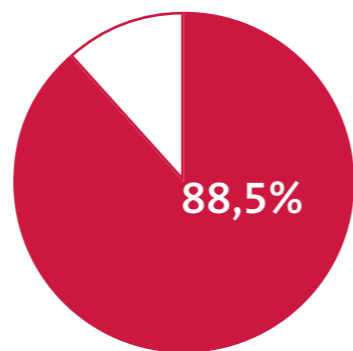

NISKA TEHNOLOGIJA DOMINIRA

Izvještaj o industrijskom razvoju općina i gradova u BiH, Mreža za izgradnju mira

U BiH u kreiranju zaposlenosti tzv. niske tehnologije su u 2022 godini imale udio od čak 88,5 posto. U skladu s tim su i domaće i strane investicije.

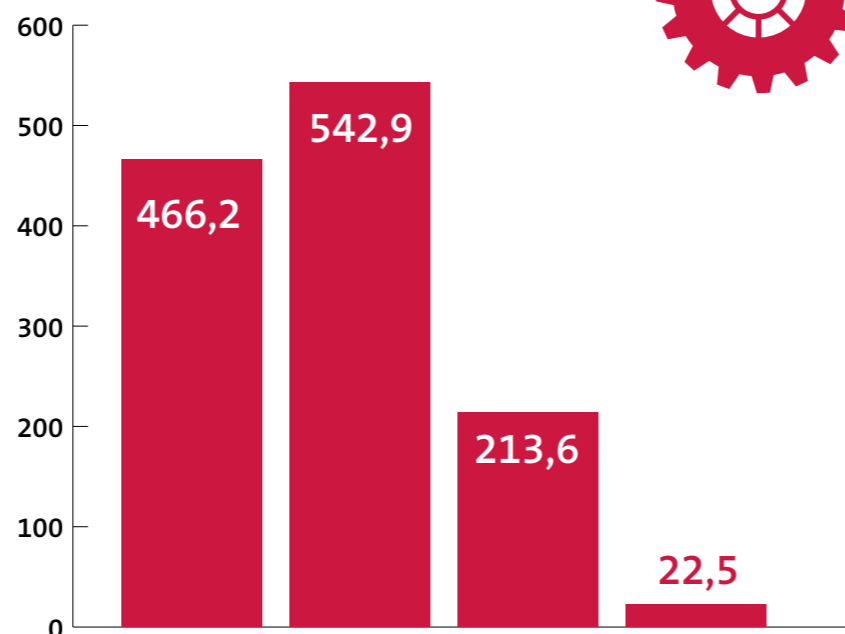

Vrste industrija u BiH prema tehnološkom intenzitetu

Investicije u 2022. (mil. KM)

Niska tehnologija: 466,2
Srednje niska tehnologija: 542,9
Srednje visoka tehnologija: 213,6
Visoka tehnologija: 22,5

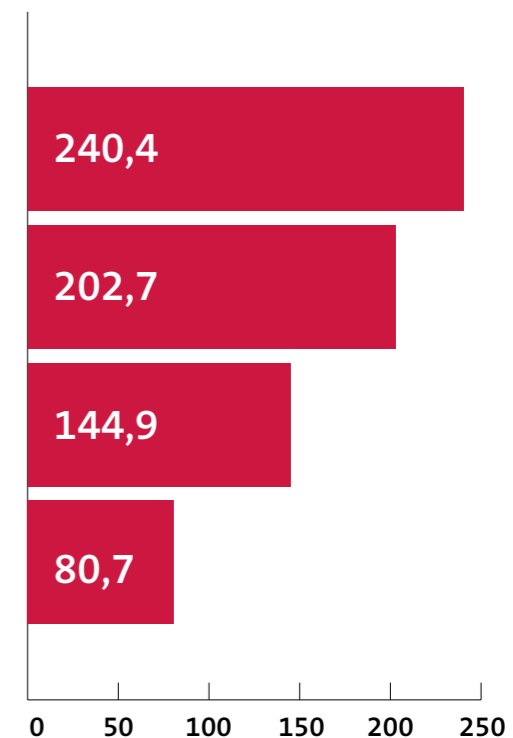
Ukupno investicija: 1246,2 miliona KM

Investicije po radnom mjestu u razdoblju 2013. – 2022. godine

FBiH: 240,4 hiljada KM
BiH: 202,7 hiljada KM
RS: 144,9 hiljada KM
BD: 80,7 hiljada KM

Srazmjerno broju stanovnika, Brčko Distrikt je imao najveća ulaganja. Podatke treba prihvatiti uslovno jer ostvarena ulaganja nisu bila samo u funkciji novog zapošljavanja, nego i održavanja postojeće zaposlenosti u industriji.

- 1. Industrije visokih tehnologija:** proizvodnja farmaceutskih, medicinskih, hemijskih botaničkih proizvoda, kompjutera, komunikacijske opreme i uređaja, medicinskih i optičkih instrumenata i satova, aviona...
- 2. Industrije srednje visoke tehnologije:** proizvodnja hemijskih proizvoda, motornih vozila, brodova i čamaca, mašina...
- 3. Industrije srednje niskih tehnologija:** proizvodnja koksa, naftnih prerađevina i nuklearnog goriva, proizvoda od gume i plastičnih masa, baznih metala i metalnih proizvoda...
- 4. Industrije niskih tehnologija:** proizvodnja prehrambenih proizvoda i pića, duhanskih proizvoda, tekstila, namještaja, prerada drveta, izdavačka djelatnost, reciklaža...

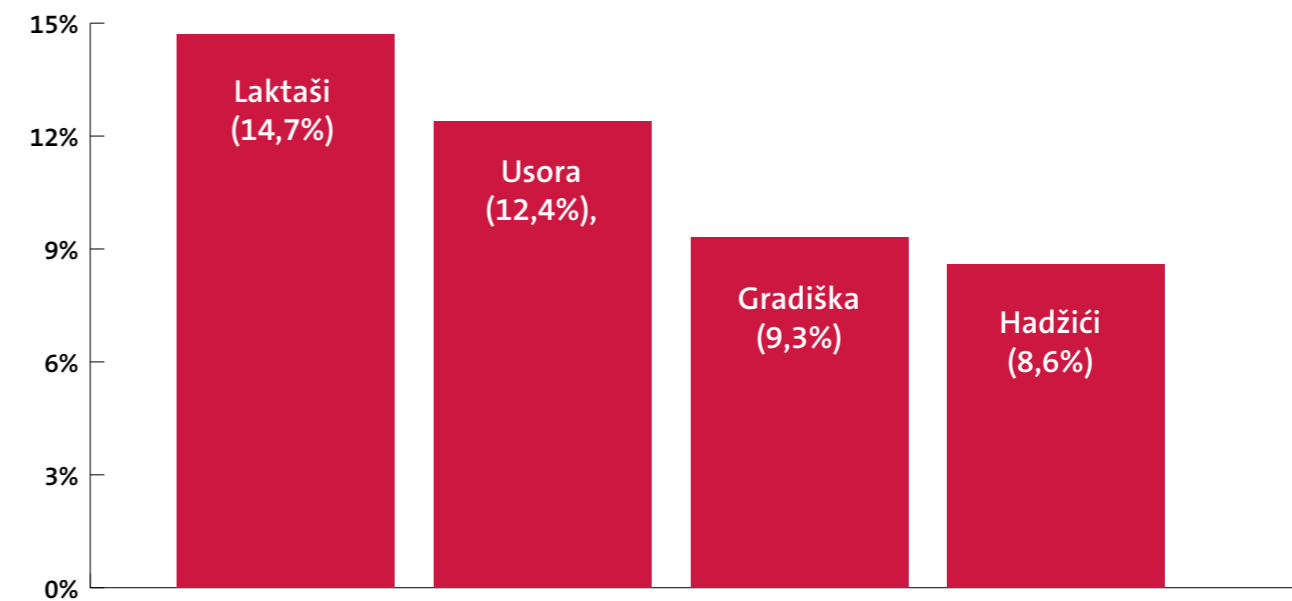
ZAPOSLENI U JEDINICAMA LOKALNE SAMOUPRAVE (JLS)

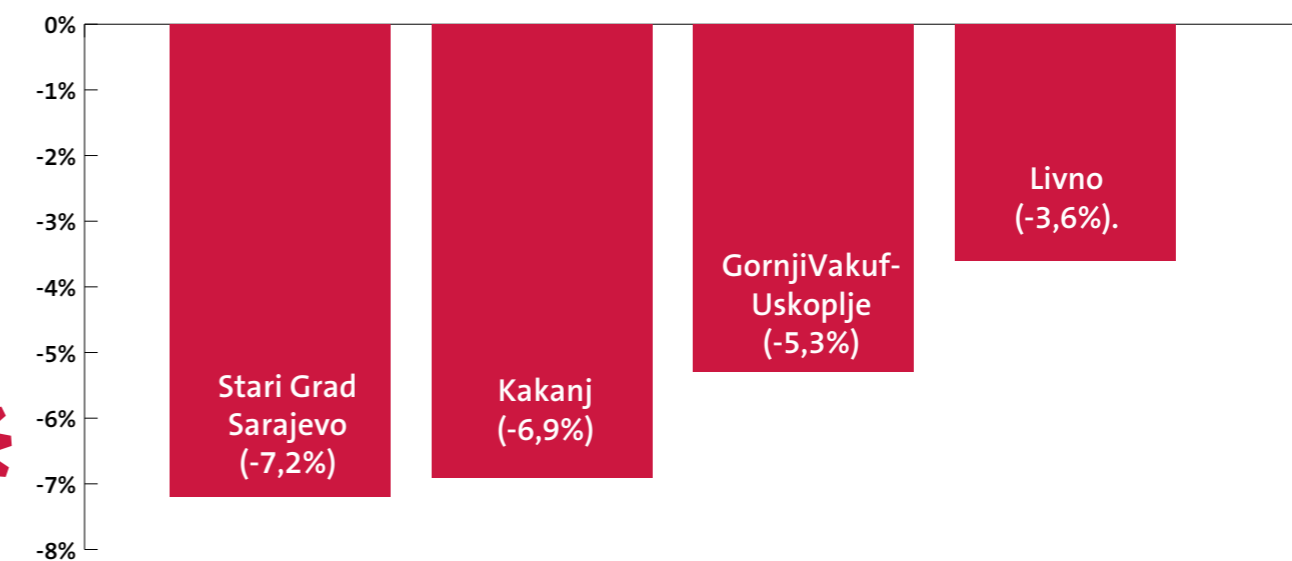
Rast broja zaposlenih u opštinama i gradovima BiH

Povećanje broja zaposlenih posebno je primjetno u 2022. godini. Broj zaposlenih na 1.000 stanovnika je iznosio 297 osoba na lokalnom nivou, uz povećanje u odnosu na 2021. godinu od 4,2%.

Najveći porast ukupnog broja zaposlenih u periodu 2019–2022. ostvaren je u:

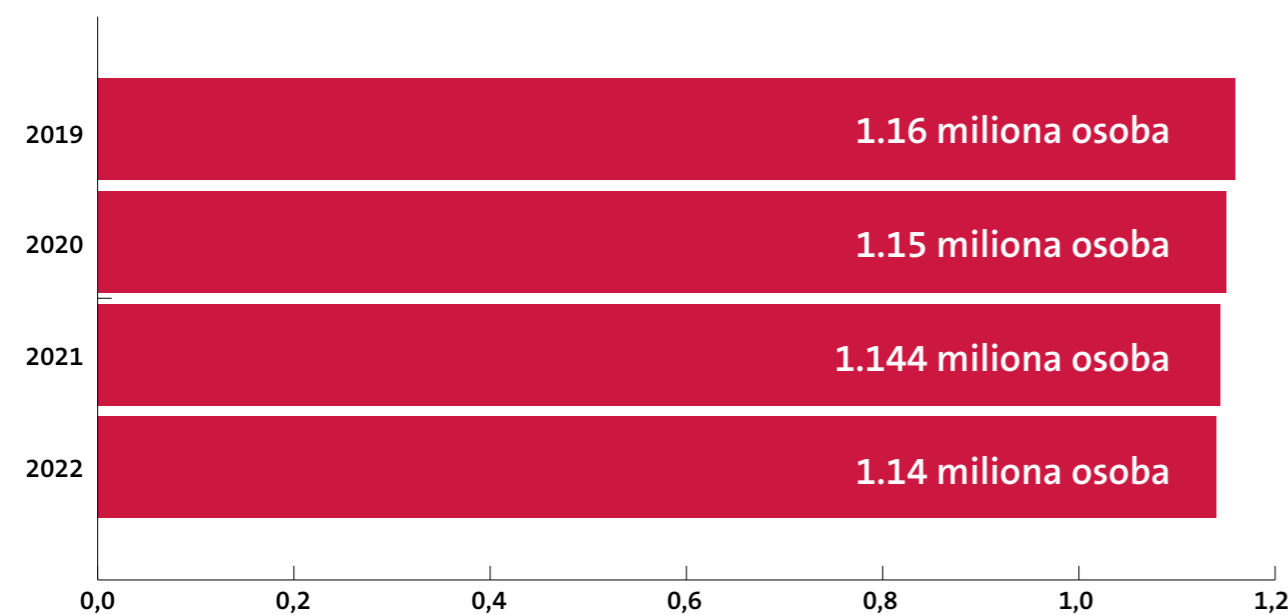
JLS sa najvećim smanjenjem broja zaposlenih:

Broj radno sposobnog stanovništva se smanjuje

U ukupnom broju stanovnika u BiH radno sposobnog stanovništva je 85,5% (stanovništvo od 16 do 89 godina)

Istraživanje koje je provela Mreža za izgradnju mira obuhvaća 32 JLS u kojima živi oko 40% stanovnika u BiH. Svake godine broj radno sposobnih stanovnika se smanjuje za 1 posto.

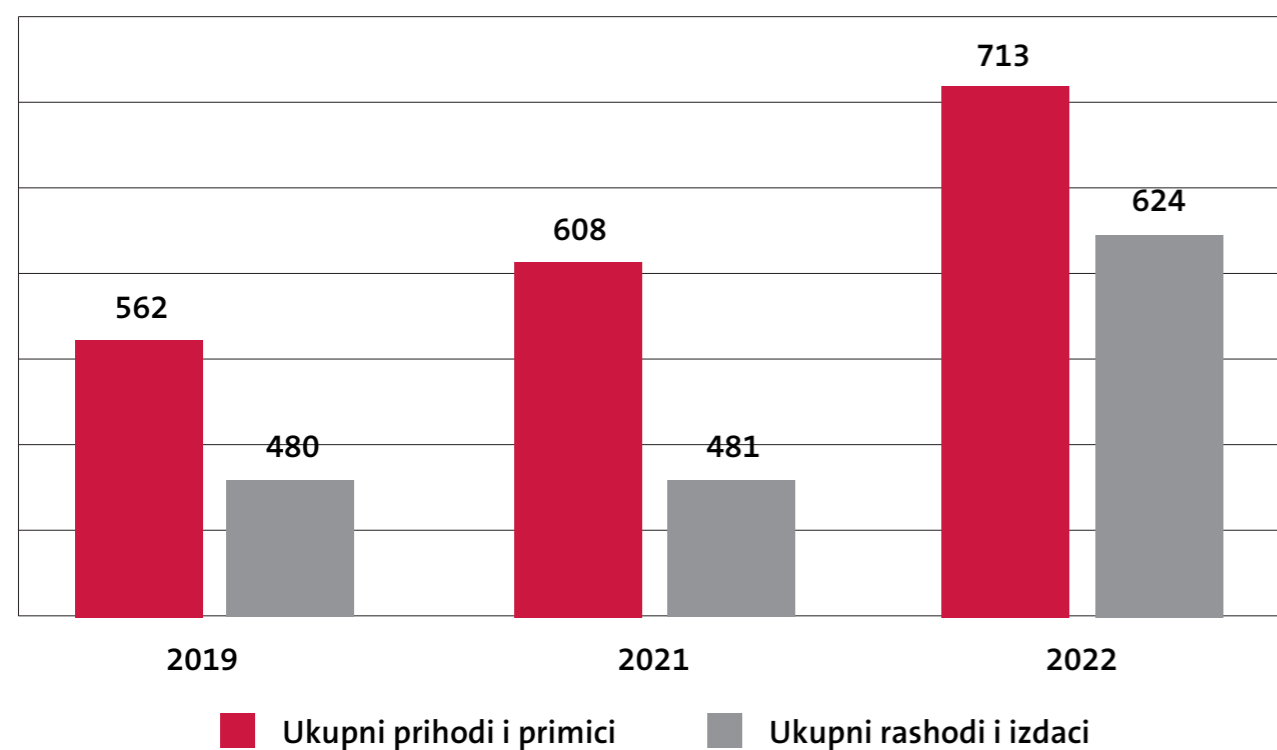
Razlozi: Iseljavanje u inostranstvo i mali natalitet

PRIHODI I RASHODI OPŠTINA I GRADOVA U BIH

Prihodi i rashodi

Značajna visina budžetskog suficita ukazuje na potrebu jačanja funkcija budžetskog planiranja i izvršavanja budžeta. Viškovi finansijskih sredstava u posmatranom uzorku 25 JLS mjere se desetinama miliona KM – od 80 mil. do 125 mil.

Tako visoka neiskorištena finansijska sredstva mogu se upotrijebiti za pružanje većeg obima javnih dobara i usluga prema građanima na nivou JLS. Međutim, ostvareni suficit uglavnom služi za izgradnju narednog budžeta, a ne direktni razvoj lokalnih zajednica.

Analiza rashoda i izdataka (n=23)

	2019	2021	2022
Javna administracija	44,8%	45,8%	42,1%
Pojedinci	6,6%	7,3%	6,7%
Neprofitne organizacije	9,1%	9,2%	9,5%
Podrška privredi	7,8%	8,6%	9,8%
Stalna sredstava i infrastruktura	15,8%	16,1%	20,8%
Javni dug	6,3%	9,5%	4,2%
Ostalo	9,5%	3,7%	7,0%

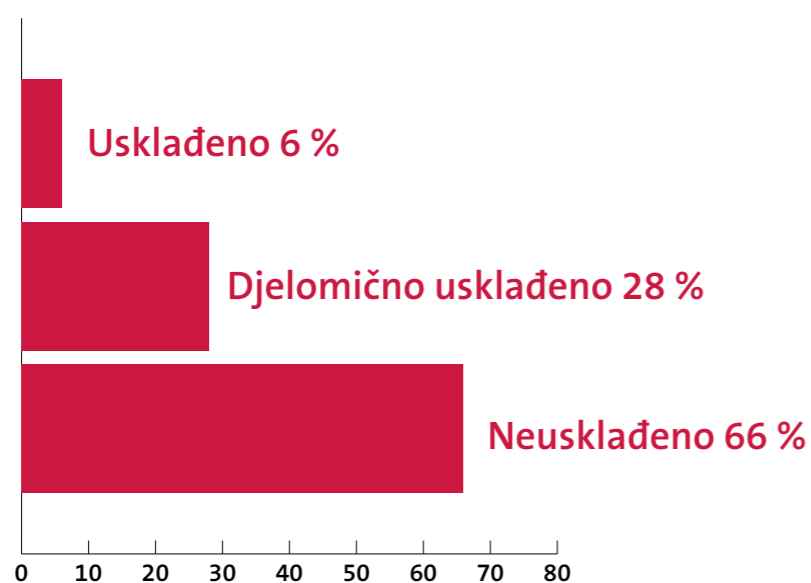
Većinu rashoda čine administrativni troškovi gdje najveći iznos ide za plate. Na drugom mjestu je ulaganje u stalna sredstva i infrastrukturu. Izdvajanje sredstava za nevladine organizacije je na trogodišnjem nivou čak blago veće nego za podršku privredi.

RODNA RAVNOPRAVNOST

Cilj 5 održivog razvoja Ujedinjenih nacija naglašava potrebu za postizanjem ravnopravnosti spolova i osnaživanjem žena i djevojaka. Kroz različite programe edukacije i promocije ravnopravnosti, stvara se okruženje u kojem se žene mogu aktivno uključiti u sve aspekte društvenog i ekonomskog života.

Od ukupnog broja analiziranih gradova/općina (35) u istraživanju Mreže za izgradnju mira, samo dva (6%) imaju usklađene razvojne strateške dokumente s potrebama zajednice u ostvarivanju cilja „Rodna ravnopravnost“.

Grad Goražde i Općina Tešanj prepoznaju važnost postizanja ravnopravnosti spolova i osnaživanja žena i jedine su u potpunosti ispunile ovaj cilj održivog razvoja UN. Njihove aktivnosti nose širok spektar mjera, uključujući podršku obrazovanju, zapošljavanju, političkoj participaciji i prevenciji nasilja.

Top 5 najuspješnijih JLS

Devet gradova/općina (28%) ima djelimično usklađene razvojne strateške dokumente s potrebama zajednice u ostvarivanju cilja „Rodna ravnopravnost“ kroz različite strategije, programe i projekte.

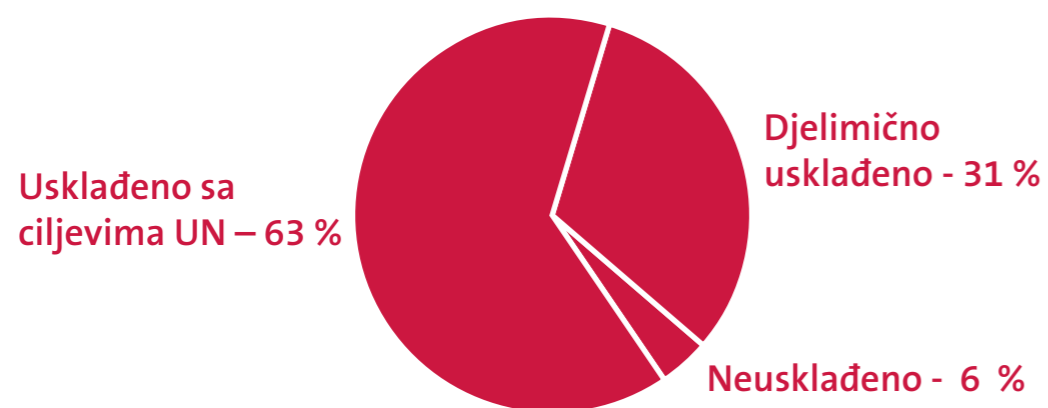
Čak 21 (66%) gradova/općina ima neusklađene razvojne strateške dokumente s potrebama zajednice u ostvarivanju cilja „Rodna ravnopravnost“. Da bi se postigao ovaj važan cilj, ovi gradovi bi trebali razmotriti razvoj i implementaciju odgovarajućih inicijativa usmjerenih na unaprjeđenje ravnopravnosti spolova.

ČISTA VODA I SANITARIJE

Cilj 6 održivog razvoja UN naglašava potrebu za osiguravanjem čiste vode i sanitarnih uslova.

Za razliku od drugih ciljeva održivog razvoja, po ovom osnovu BiH ima dobre rezultate. Skoro jedna trećina istraživanih JLS poduzimaju korake, ili već imaju dobre rezultate, kako bi poboljšali infrastrukturu vodovoda i kanalizacije.

Ove mjere uključuju izgradnju i rekonstrukciju vodovodnih i kanalizacionih mreža, izgradnju postrojenja za prečišćavanje otpadnih voda, unaprjeđenje kontrole kvaliteta vode i drugih aktivnosti koje doprinose boljoj vodnoj infrastrukturi i sanitarnim uslovima.

Od ukupnog broja analiziranih gradova/općina, njih čak 20 (63%) ima usklađene razvojne strateške dokumente s potrebama zajednice u ostvarivanju cilja „Čista voda i sanitarije“.

JLS sa najviše poduzetih mjera i aktivnosti planiranih u strateškim dokumentima

Bihać

Banja
Luka

Prijedor

Tešanj

Tuzla

Od ukupnog broja analiziranih gradova/općina, 10, ili 31%, ima djelimično usklađene razvojne strateške dokumente s potrebama zajednice u ostvarivanju cilja „Čista voda i sanitarije“ dok dva (6%) imaju neusklađene razvojne strateške dokumente.

Iako su neki gradovi poduzeli značajne korake kako bi se poboljšali vodosnabdijevanje i sanitacijski uslovi, drugi su još uvijek suočeni s izazovima razvoja infrastrukture, što naglašava važnost strateškog planiranja, investicija i provođenja mjera doprinoseći tako boljem životnom standardu i zaštiti okoliša u tim zajednicama.